

Ontwikkelingen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Inleiding

Bij ontwikkelingen in de EHS wordt het “Beoordelingsschema initiatieven in de EHS” gehanteerd. In deze notitie wordt aan de hand van dit schema aangetoond dat uitvoering van het plan voor het nieuwe landgoed “Het Meddosche Veld” niet leidt tot significant negatieve effecten op de kernkwaliteiten of omgevingscondities van de EHS. Op basis hiervan kan dan ook worden geconcludeerd dat de “nee, tenzij-benadering” geen belemmering vormt voor dit initiatief met inbegrip van de voorgestelde bouwlocatie.

Beoordelingsschema initiatieven in de EHS

In het plan voor Het Meddosche Veld gaat het concreet om de ontwikkeling van een nieuw landgoed. Het perceel betreft in het totaal 15,45 ha., waarvan 9,58 ha. bestaat uit bestaand bos. De resterende 5,87 ha is agrarische grond, waarvan 4,37 ha is aangemerkt als EHS-verweving (perceel A) en 1,50 ha ecologische verbindingzone (perceel B). Conform de voorliggende gebiedsanalyse en het inrichtingsplan zal de agrarische grond worden omgevormd in natuur en zal het bosperceel duurzaam in stand worden gehouden. De bouwlocatie is gesitueerd in de noordoostelijke hoek van het agrarische deel op perceel A. Uitgangspunt blijft dat het landgoed voor minimaal 15 ha uit natuur zal bestaan.

Het agrarische deel op perceel A betreft EHS-verweving. Het Streekplan / Structuurvisie geeft aan, dat juist in de EHS-verweving ruimte is voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen.

Bij de beoordeling moet tevens het volgende worden meegewogen. De reden van de rangschikking als EHS-verweving is in dit geval niet zozeer een ecologische geweest, maar een resultante van de afspraken die zijn gemaakt bij de start van de EHS in 1990. Het perceel agrarische grond maakte destijds al deel uit van het NSW gerangschikte landgoed en op grond daarvan is haar automatisch het predikaat “EHS-verweving” verleend. Het is dan ook het enige snippertje EHS-verweving in de omgeving.

In de EHS-verweving en ecologische verbindingzones zijn, onder voorwaarden, mogelijkheden voor de ontwikkeling van andere functies, zoals de ontwikkeling van nieuwe landgoederen. Juist op plaatsen waar nog geen bijzondere natuurwaarden aanwezig zijn, zijn er mogelijkheden om te investeren in natuur (publiek doel) in combinatie met andere functies (particulier doel). Initiatieven voor bijvoorbeeld recreatie of landschappelijk wonen kunnen hier mogelijk zijn wanneer tegelijk wordt bijgedragen aan de realisering van de natuurdoelen, die dan onderdeel moeten zijn van de realisering van het initiatief. Voorop daarbij staat, dat er per saldo door de ingreep sprake is van een uitbreiding ten gunste van natuur en landschap.

In het “Beoordelingsschema initiatieven in de EHS” geldt als eerste toetscriterium of het initiatief in EHS-natuur betreft. Zoals hierboven reeds aangegeven betreft het in dit geval geen EHS-natuur, maar EHS-verweving (perceel A) en ecologische verbindingzone (perceel B).

Het tweede toetscriterium is de vraag of het initiatief leidt tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten of omgevingscondities. Uitgangspunt daarbij is het wel of niet ontstaan van bepaalde effecten.

Onderstaand zal worden aangetoond dat het initiatief voor “Het Meddosche Veld” niet zal leiden tot één van deze effecten en er dus geen sprake is van een significante aantasting van de kernkwaliteiten of omgevingscondities.

Aantasting van de kernkwaliteiten of omgevingscondities?

Bij de beantwoording van de vraag of er sprake is van een significante aantasting van de kernkwaliteiten of omgevingscondities spelen de volgende effecten een rol:

Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur: In het plan is hier in het geheel geen sprake van, maar is juist het tegendeel het geval. Er is sprake van een uitbreiding en versterking van de natuur door omvorming van agrarische grond in nieuwe natuur. Alle bestaande natuur wordt (c.q. is) gerevitaliseerd. Het agrarische deel heeft ecologisch gezien momenteel geen waarde. Door het initiatief zal deze grond wel waardevolle natuur worden (m.u.v. het deel van de bouwlocatie). Daarnaast zullen ook bestaande bos- en landschapselementen, zoals ook blijkt uit het inrichtingsplan niet alleen worden gehandhaafd, maar verder worden vergroot.

Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS: Door de inrichting van de nieuwe natuur (ontwikkeling bosmantel, aanleg struweelwal, ontwikkeling schraal grasland / heide) inclusief de poelen, vindt juist een versterking van het stelsel van verbindingzones plaats. Niet alleen zal flora en fauna ter plekke toenemen, maar daarmee wordt ook een extra schakel gevormd in de uitwisselingsmogelijkheden tussen de verschillende leefgebieden. De bouw van het landhuis tegen de bosrand aan kan negatief werken op de vliegroutes van vleermuizen, die vaak langs bosranden gelegen zijn. Niet zozeer het landhuis zelf, als wel de verlichting hiervan is daarbij het probleem. Door de hoeveelheid buitenverlichting te beperken en er voor te zorgen dat de verlichting niet in de bosrand schijnt, is dit probleem te voorkomen.

Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten Flora- en faunawet. Het gaat hier om soorten uit de tabellen 2 en 3 van de AmvB en vogels: De kwaliteit van het leefgebied wordt voor flora en fauna door de inrichting niet verminderd maar versterkt. De verwachting is zelfs dat nieuwe soorten zich hier zullen gaan vestigen. Van de soorten uit de tabellen 2 en 3 van de AmvB en de vogels die hier voorkomen zijn alleen de vleermuizen en de roofvogels gevoelig voor verstoring. Verstoring van vleermuizen door toename van kunstlicht zou hier aan de orde kunnen zijn. Door buiten de hoeveelheid kunstlicht te beperken en deze gericht toe te passen kan verstoring van vleermuizen vrijwel geheel voorkomen worden. De kans op verstoring van roofvogels, met name broedende roofvogels, kan toenemen. Door het padennet in de bossen niet uit te breiden, blijven in de bossen de rustige zones in tact. Deze rustige delen van bossen zijn in potentie geschikt als broedplaats van verschillende in bomen broedende roofvogels (vooral buizerd, maar mogelijk ook sperwer, havik, wespindief, boomvalk en torenvalk). Overigens is al een begin gemaakt met de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door de bosrand te laten meanderen, waardoor de biotoop van onder andere bosrandvlinders sterk is verbeterd.

Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantast:

Door de omvorming naar natuur is sprake van een aanmerkelijke verbetering van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Door het uit productie halen van de maïsmonocultuur wordt een einde gemaakt aan de jarenlange infiltratie van stikstof in de bodem en het grondwater, hetgeen moet leiden tot een kwalitatieve verbetering. Daarnaast treedt enigszins een buffering op in de fluctuaties van de grondwaterstand door de aanleg van de slenken en het natuurtechnisch ontgraven van de bouwvoor. Bovendien wordt de maïsteelt vervangen door schraal grasland en heide. Dergelijk vegetatietypen verdampen veel minder vocht dan maïs. In het zomerhalfjaar zal dit leiden tot hogere grondwaterstanden. Aan de ecologische verbindingzone tussen het Korenburgerveen en het Zwillbrocker Venn zijn de inrichtingsmodellen kamsalamander en vuurvlieder toegekend. Bij realisatie van het landgoed zal het onderdeel uitmaken van deze ecologische verbindingzone. Voor het model kamsalamander is een goede kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater vereist.

Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden: De provincie heeft bij de ontwikkeling van nieuwe landgoederen haar voorkeur uitgesproken om deze te realiseren in de EHS-verweving. Deze keus impliceert dat een - overigens zeer minimale - verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting geen probleem is.

Conclusie

In deze notitie is uiteengezet in hoeverre het initiatief betrekking heeft op de EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzone. Daarbij is gebleken dat er geen sprake is van EHS-natuur. De agrarische grond is deels EHS-verweving, deels ecologische verbindingzone. Voor wat betreft de EHS-verweving en ecologische verbindingzone is vervolgens aan de hand van het "Beoordelingsschema initiatieven EHS" aangetoond dat de uitvoering van het plan geen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS heeft. Er wordt met dit initiatief een kwalitatieve en kwantitatieve winst voor natuur en landschap gerealiseerd. De "nee, tenzij-benadering" vormt dan ook geen belemmering vormt voor dit initiatief.

J.A. Bentvelzen
G.J.N. Melse

Maart 2012